

İnanç Turizminde Yunus Emre'nin Türk Dünyası Gençliğince Bilinirliğinin Değerlendirilmesi: Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi Örneği

Emine TATLI
Kastamonu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
eminetatlim123@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-6723-1987>

Dr. Öğr. Üyesi Muharrem AVCI
Kastamonu Üniversitesi
Turizm Fakültesi
mavci@kastamonu.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-0264-1181>

DOI: <https://doi.org/10.37847/ttdad.1058414>

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Makale Gönderim Tarihi: 16.01.2022

Makale Kabul Tarihi: 29.03.2022

Özet

Amaç: Geçmişten günümüze Yunus Emre ilahi aşkıyla yol gösterici olarak Anadolu'nun birçok yerinde saygı duyulan bir şahsiyet olmuştur. Bu nedenle halen Yunus Emre'nin yolundan gitmek isteyen birçok insan vardır. Türk Dünyası coğrafyasında Yunus Emre'nin birden fazla türbesinin mevcut olduğu bilinmekte ve insanlar ona saygılarını göstermek için bu türbeleri ziyaret etmektedir. Bu ziyaretler inanç turizmi kapsamında değerlendirildiğinde, daha çok orta yaş üstü insanların Yunus Emre'nin ışık tuttuğu tasavvufi aşkı benimsediklerini göstermektedir. Ancak kültürümüz açısından da oldukça önemli bir yere sahip olan Yunus Emre'nin genç yaşta insanlarının da bilmesi gerektiği açıktır. 2021 yılının da önemine bakıldığında Yunus Emre'nin ölümünün 700. yıl dönümü olması ve UNESCO'nun yıl dönümleri listesine girerek Türk dünyası gençliği üzerinde uyandırdığı etki ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle çalışmanın iki amacı vardır. Birinci amacı; gençlerin Yunus Emre'yi ne kadar tanıdığı ve bildiğini ölçmek, diğeri ise Yunus Emre'nin sözlerini ve geride bıraktığı eserlerini gençliğe tanıtmaktır.

Yöntem: Çalışmada yöntem olarak nicel araştırma modelinden yararlanılmıştır. Katılımcılara nicel araştırma yönteminin anket tekniği uygulanmıştır. 280 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Elde edilen veriler Spss programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmadan elde edilen verilerden Türk dünyası gençlerinin Yunus Emre'yi yeterince tanımadığı ve Yunus Emre hakkında bildikleri çoğu bilgiyi diğer tasavvuf önderleriyle karıştırdıkları ortaya çıkmıştır. Büyük bir bilgi eksikliğinin de ortaya çıktığı saptanmıştır.

Tartışma: Yunus Emre ve diğer tasavvuf önderlerinin gençler tarafından yeterince bilinmemesi tanıtım eksikliğinin olduğunu göstermektedir. Birkaç sözle anlatılan ve yahut da derslerde kulak aşinalığı ile bilgi sahibi olan gençlerin tasavvuf önderlerini bilmemeleri kaçınılmazdır. İnanç turizmi kapsamında geziler düzenlenerek Yunus Emre gibi tasavvufun önde gelenlerinin Türk dünyası gençlerine yerinde tanıtılması çalışma önerisi olarak yöneltilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnanç Turizmi, Yunus Emre ve Düşünce Yapısı, Türk Dünyası, Kastamonu.

Assessment of Yunus Emre's Awareness in Faith Tourism by the Youth of the Turkic World: The Case of Kastamonu University Faculty of Tourism

Abstract

Aim: From the past to the present, Yunus Emre has been a respected figure in many parts of Anatolia as a guide with his divine love. For this reason, there are still many people who want to follow the path of Yunus Emre. It is known that there are more than one mausoleum of Yunus Emre in the geography of the Turkish World, and people visit these shrines to pay their respects

to him. When these visits are evaluated within the scope of faith tourism, it shows that more and more middle-aged people adopt the Sufi love that Yunus Emre sheds light on. However, it is clear that Yunus Emre, who also has a very important place in terms of our culture, should also be aware of people at a young age. Considering the importance of the year 2021, it is 700th anniversary of Yunus Emre's death. The fact that it is a year period and the impact it has on the youth of the Turkish world by entering the UNESCO anniversary list comes to the fore. Therefore, the study has two objectives. The first purpose is to measure how much young people know and know about Yunus Emre, and the other is to introduce the words of Yunus Emre and the works he left behind to the youth.

Method: The quantitative research model was used as the method in the study. The survey technique of the quantitative research method was applied to the participants. The study was completed with 280 students. The obtained data were analyzed with the Spss program.

Findings: From the data obtained from the study, it has been revealed that the young people of the Turkish world do not know Yunus Emre well enough and mix most of the information they know about Yunus Emre with other Sufi leaders. It has also been found that a large lack of information has also been revealed.

Discussion: The fact that Yunus Emre and other Sufi leaders are not sufficiently known to young people shows that there is a lack of publicity. It is inevitable that young people who are told a few words and or who have knowledge by ear familiarity in lessons do not know the leaders of Sufism. In the scope of faith tourism, excursions are organized and the introduction of Sufi leaders such as Yunus Emre to the young people of the Turkish world on the spot is directed as a working proposal.

Keywords: Faith tourism, Yunus Emre and Thought Structure, Turkish World, Kastamonu.

Giriş

İnanç Turizmi günümüzde kendini belli kriterlerle ortaya çıkartmaya çalışan bir turizm türüdür. İnanç Turizmi Farklı dinlere mensup olan insanların kendi inançlarından kutsal saydıkları hac güzergahlarını, İslam Büyüklerini, Cami, Kilise, Sinagog, Tapınak vb. ibadet yerlerini ziyaret etmesiyle turistik seyahatleri gerçekleştirmeleridir. Anadolu'nun fethi tamamlanıp Anadolu Selçukluları ve diğer Anadolu Türk Devletleri kuruluşları sağlam bir siyasi ve içtimai ortamla takviye ettikten sonra, muhtelif tasavvufi düşünce ve akımlara mensup şeyh ve dervişler Anadolu'ya gelmeye başlamışlardır. Genç ve dinamik Anadolu Selçuklu devletinin hakimiyet alanında kendileri için uygun bir çevre edinen ve kültürel yapının canlılık kazanmasına etki eden dervişler, Anadolu'da tasavvufi düşüncenin hızla gelişmesinde önemli rol oynamışlardır.

İslam dininin doğuşundan iki yüzyıl kadar sonra ortaya çıkan tasavvuf; tarikat ve tekkeler sayesinde yüzyıllar boyunca İslam aleminde tesirini sürdürmeye devam etmiş böylelikle düşünme ve yaşama biçimi olarak günümüze kadar ulaşmayı başarmıştır. Tasavvuf, tek yaratıcı Allah'ın niteliğini ve evrenin oluşum sürecini açıklayan dinî ve felsefi bir düzendir. (Bars ve Irmak, 2019).

Tasavvufi düşünce yapısına bakıldığında; temelinde insanın benliğinden kurtulması, hikmeti kavraması aslında bir gönül terbiyesinin olduğu ön plana çıkmaktadır. Tasavvufta asıl konu insanken asıl hedef ise insanın kalbini, ruhani dünyasını eğitmek ve onu olgunlaştırarak kemal evresine ulaştırmaktır.

Tasavvufi düşünürlerin hepsi çok kıymetlidir. Evtad-ı Erbaa'lar başta olmak üzere çok değerli ve kıymetli insanlardır. Fakat içlerinde biri vardır ki Tasavvufu en ince detayı ile halk diliyle anlatan Yunus Emre diğer bir deyişle Âşık Emre onun düşüncesi, ilahileri ve şiirleri Anadolu tasavvufunda önemli bir yer edinmiştir. Her zaman halk adamı olarak ön plana çıkmaktadır. Eserlerini sade bir biçimde kaleme almış ve Türkçe yazmıştır.

Türk dünyasında büyük bir öneme sahip olan “Yunus Emre'nin vefatının 700. Yıl Dönümü” olması nedeniyle Azerbaycan, Özbekistan, Bosna Hersek ve Kuzey Makedonya'nın desteği ile “2021 UNESCO Anma ve Kutlama Yıl Dönümleri” arasına alınarak Türkiye’de de bu yılın “Yunus Emre ve Türkçe Yılı” olarak ilan edilmesi hem Yunus Emre'nin bilinirliği açısından hem de Türkçenin ne kadar değerli bir dil olduğu ön plana çıkarılarak dünyaya tanıtmaktır. Aslında bu yılın “Yunus Emre ve Türkçe Yılı” olarak belirlenmiş olmasının bir diğer hedefi de dünya dili Türkçe adıyla hem yurtiçinde hem de yurtdışında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katkısıyla etkinlikler düzenlenmesidir.

Bu konudaki makaleyi yazmanın amacı ise böylesine değerli bir düşünürün gençlik üzerinde nasıl bir değeri var, bilinirliği hangi düzeyde bunu ortaya çıkarmak ve gençlere Yunus Emre'yi, düşüncelerini ve tasavvufunu anlatıp katkı sağlamaktır.

Anadolu'nun birçok yerinde saygı duyulan ve geçmişten günümüze kadar ilahi aşkıyla ışık tutarak yol gösterici olan Yunus Emre'nin yolundan gitmeye çalışan insanlar bulunmaktadır. İşte bu yüzden Yunus Emre'yi anlamak ve ona hala daha saygı duyulduğunu göstermek için insanlar, bu halk Âşık'ının türbesini belirli günlerde ziyaret etmektedirler. Bu yapılan ziyaretler bir inanış çerçevesinde gerçekleştiğinden dolayı inanç turizmi altında değerlendirilmesinin önemi büyüktür.

Çalışmanın problemine bakıldığında ilk bakışta, Anadolu coğrafyasının belli başlı birçok yerinde türbesi bulunan Yunus Emre'de tanınmışlık düzeyinin ne kadar yüksek olduğu sorusuna cevap aramaktır denilebilir. Aynı zamanda 2021 yılının Yunus Emre'nin vefatının 700.yıl dönümü olması nedeniyle Unesco Anma ve Kutlama Yıl Dönümleri Programına almayı kabul etmeleri ve Türkiye’de de 2021 yılının “Yunus Emre ve Türkçe Yılı” ilan edilmesi sebebiyle Yunus Emre'nin bilinirliğini Türk dünyası gençliği arasında ölçmek bu çalışma açısından taşımaktadır. Bu bağlamda üniversite gençliğinin Yunus Emre'nin ve eserlerinin tanınmışlık düzeyinin ne derecede olduğu problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm bu değerlendirmenin ışığında bu çalışmanın problemi üniversite gençliğinin Yunus Emre'nin ve eserlerinin tanınmışlık düzeyinin ne derecede olduğunun tartışılmaktadır.

Çalışmanın amacına bakıldığında Yunus Emre'nin gençler arasındaki bilinirliğinin ne derecede olduğunun ölçülerek Yunus Emre'yi onun eserlerini ve düşünce yapısı ile tasavvufi yönünü gençlere göstermektir.

Önemi ise 2021 yılının Yunus Emre ve Türkçe yılı olarak kutlanması ile Unesco Anma ve Kutlama Yıl Dönümleri programına alınması nedeniyle büyük halk aşğının gençlere tanıtmak açısından nasıl bir yol izlenmesinin saptanması olarak ortaya çıkarılmak istenmesi olmuştur.

Bu çalışmanın önemi ise yapılacak olan belirli analiz ve taramalar sonucunda Türkiye’den bir halk aşığını ve eserlerini gençliğe tekrar hatırlatılmış olmasıdır. Bu çalışmanın sonucunda çalışmadan elde edilen sonuçların inanç turizmine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmada yöntem olarak nicel araştırma modelinden yararlanılmıştır.

Çalışmada nicel araştırma yönteminin anket tekniğini kullanılarak elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırma evrenini Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri oluşturmuştur. Bu evreni yeterli düzeyde temsil edecek sayıda kişi örneklem olarak kabul edilmiştir.

Literatür Taraması

İnanç turizminin alternatif turizm çeşidi olarak görülmesiyle, özünde insanların inançlarını yerine getirmek amacıyla kutsal olarak nitelendirdikleri yerleri ziyaret etmeleriyle başlayan bir serüven olarak ortaya çıktığı görülmektedir (Eykyay ve diğerleri, 2015).

Türk edebiyatının büyük şairlerinden biri olan Yunus Emre; 13. yüzyıldan beri yaklaşık sekiz asırdır şiirleri dilimizden düşmeyen halk aşığıdır. Fakat, bu ünlenmiş şöhretine rağmen onun hayatı hakkında yeterli bilgiye sahiplik söz konusu değildir (Sevgi, 2012).

Yunus Emre’nin bugün bilinen yönleriyle keşfi, ilk baskısı 1919’da yapılan Fuat Köprülü’nün Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar adlı eseriyle ortaya çıkarılmıştır (Yetim, 2005).

Karagöz ve Şerefe (2019, s. 124) göre; Türk toplumunun önemli tarihsel figürlerinden biri de Yunus Emre’dir. “Yunus Emre, XIII. yüzyılda Anadolu sahasında Oğuz Türklerinin konuşup yazdığı yazı dilinin en önemli temsilcilerindendir”.

İnanç Turizmi

İnanç turizmi daha önceki yıllarda kültür turizminin içerisinde yer alan bir turizm çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır. Zamanla bu iki turizm çeşidi birbirinden ayrılarak kendi alanlarını oluşturmuştur. İnsanların inanışlarına göre biçimlenen ve değerlendirilen inanç turizmi; unutulmuş birçok dini inanışları, ritüelleri ve yaşam biçimlerini de gün yüzüne çıkararak geçmişe ışık tutmaktadır.

Her dinin kendine göre kutsal saydığı yerleri bulunmaktadır. İnsanların inanışları doğrultusunda bu kutsal yerleri ziyaret etmeleri de inançları gereği ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden de kutsal yerlerin bu dinlere mensup turistlerce ziyaret edilmesinin, turizm olgusu içerisinde değerlendirilmesi “inanç turizmi” olarak tanımlanmaktadır (Sargın, 2006).

İnanç turizmi diğer turizm çeşitlerinden farklı olarak içerisinde dinle olan aktiviteleri içermektedir. Bir Hristiyan’ın kiliseyi, bir Yahudi’nin sinagogu veya havrayı ve bir Müslümanın da cami ya da türbeleri ziyaret etmesi inanç turizmi içerisinde gerçekleştirilen dini aktiviteler olarak karşımıza çıktığı görülmektedir.

İnanç merkezlerine ziyarete gelen turistlerin aslında farklı dinleri bir arada buluşturmasıyla birlikte kültürlerarası etkileşimi de ön plana çıkardığı görülmektedir. Bu etkileşim sonucunda ortaya çıkan gelişmeler; öncelikle inanç turizminin turizm pazarından büyük bir pay alması, dünya barışına etkisi, yerel halka ekonomik açıdan gelir sağlaması ve inanç çekim merkezlerinin gelişmesine katkılar sağlaması olarak ön plana çıkmaktadır.

İnanç turizminin her dine ve her inanişe katkılarda bulunduğu bilinmektedir. Bu katkılar; farklı dinlerin düşünce yapısını, o dinlerde gerçekleştirilen ibadetleri, yaşam tarzlarını veya kutsallarını öğrenmek suretiyle, her insana farklı bakış açıları kazandırılmasıdır.

Yunus Emre ve Düşünce Yapısı

Yunus Emre denince söylediği sözler, sade Türkçesi ve birçok yerde bulunan türbesi / makamları aklımıza gelmektedir. Aslında kaynaklara bakıldığında Yunus Emre'nin nerede doğup nerede öldüğüyle ilgili net bilgilere ulaşılamamaktadır. Zaman içerisinde yapılan bu konuyla ilgili çalışmalar sonucunda belirli bilgiler ortaya konulmuştur.

Yunus Emre'nin yaşadığı devire bakıldığında bu devirler 13. yüzyıl sonları ile 14. Yüzyılın başı olarak kabul edilmektedir. Doğum ve ölüm tarihleri tam belli olamasa da yapılan akademik çalışmalar sonucunda seksen iki yıllık bir ömür sürdüğü bilinerek Yunus Emre'nin 638 (1240-41) yılında doğduğu ve 720'de (1320) vefat ettiği ortaya konulmaktadır. Yunus Emre'nin doğum ve ölüm yeri ile ilgili bilgilerde tam netlik kazanamamıştır. Bu yüzden de doğum yeriyle ilgili farklı yerlerin olduğu ortaya çıkmaktadır.

Sivrihisar'ın Sarıköy'ünde doğduğu ve burada ölüp mezarının da bu köyün yakınlarında olduğu düşünülürken başka bir bilgiye göre de Sakarya nehrine yakın bir yerde yerleşmiş olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Tapduk Emre'nin yakınında Bolu çevresinde Yunus Emre'nin hayatını sürdürdüğü ortaya atılmaktadır. Son olarak yaşadığı bölge hakkında Mehmed Fuad Köprülü, onun XIII. yüzyılın son yarısında Sivrihisar'da yahut Bolu civarında Sakarya suyuna yakın köylerden birinde yetişmiş bir Türkmen olduğunu belirtmektedir (<https://islamansiklopedisi.org.tr/yunus-emre>).

Bu bilgilerin ışığında Yunus, Orta Anadolu'da Sakarya nehri etrafında bir yerde dünyaya gelmiş ve Nallıhan yakınında Emrem Sultan'daki zaviyede Tapduk Emre Dergâhında hayatını sürdürmüştür.

Yunus Emre'nin Tapduk Emre'yle ilgili birçok rivayeti bulunmaktadır. Aslında bu rivayetlerden en kabul göreni şöyle karşımıza çıkmaktadır:

Çiftçilikle uğraşan ve burada hayatını geçirmeye çalışan Sarıköy'deki Yunus fakir bir adamdır. Karahöyük'e buğday almaya giden Yunus burada Hacı Bektaşî Veli'nin yanında bir süre kaldıktan sonra geri dönmeye karar vermiştir. Tam döneceği sırada Hacı Bektaşî Veli Yunus'a buğday yerine nefes vermeyi teklif etmiştir. Fakat Yunus nefesi değil buğdayı seçmiş ve dilediği kadar buğdayı yanına alarak Yunus yoluna devam etmiştir. Bir süre yoluna devam ettikten sonra buğday aldığına pişman olarak geri döner ve Hacı Bektaşî Veli'den nasibini geri istemiştir. Bunun üzerine Hacı Bektaşî

Veli; “artık olmaz biz o kapının kilidini Tapduk Emre’ye verdik, nasibin ondadır git ondan iste” diyerek onu Tapduk Emre’ye yönlendirmiştir. Tapduk Emre’ye varan Yunus durumu anlatmış ve böylelikle nasibini almak için Tapduk Emre’nin dergâhında hizmet etmeye başlamıştır. Kırk yıl boyunca şeyhinin zaviyesine sadece düzgün odun taşımak suretiyle hizmet etmiştir (Kavak, 2017). Bu hizmetin sonunda Tapduk Emre Yunus Emre’ye dönerek “artık nasibini alabilirsin onun kilidi açılmıştır, hünkârın nefesi olgunlaştı” diyerek Yunus Emre’nin nasibini almasını sağlamıştır.

Yunus Emre’nin hangi tarikate mensup olduğu konusunda net bir bilgi ve yazılı bir silsileden bahsedilmemektedir. Bu nedenle de onun Kâdiriyye, Mevleviyye, Halvetiyye, Nakşibendiyye ve Bektâşiyye tarikatlarına bağlı olduğundan bahsedilmektedir (Kavak, 2017).

Yunus Emre’nin düşünce yapısına bakıldığında onun yaşamı süresince büyüklere saygı gösterilmesini, küçüklere şefkatle davranılmasını ve yoksullara da merhametli yaklaşılması inancını toplumlar arasında da aşlamaya özen göstermiştir. Onun için gönül zenginliği en büyük zenginlik olarak ön plana çıkmaktadır. Yunus’a göre en has yoksunlar, gönül ferahlığından nasibi alamayanlar olarak değerlendirilir. İnsan değerine ve haysiyetine inanan güçlünün zayıfı hor görmesini, sömürmesini, ezmesini kınayan Yunus, gönül adamı ve halk aşığı olarak bilinmektedir (Özköse, 2016).

Yaşadığı zamanlarda ve sonraki yıllarda da Türk tasavvuf ve Türk Edebiyat tarihinde de mühim bir konuma sahip olmuştur. Yunus Emre; ölümünün üzerinden onca vakit geçmesine rağmen ilahilerini hala insanlar söylemekte, söylemleri toplumlar arası bir uzanım göstererek bugünlere ulaştırılmıştır.

Her milletten insanın düşünceleri ne olursa olsun Yunus’un sözlerinde kendilerine ait birer örnek bulabilmekte ve kendilerini teselli edebilmektedirler. İnsancıl düşünceleri nedeniyle bazı ilim adamları Yunus’u hümanist diye betimlemelerine rağmen, onun öncelikle dinini iyi yaşayan bir Müslüman ve mutasavvıf olduğu hiç şüphesiz herkes tarafından bilinmektedir. Şiirlerinde halkın dili Türkçeyi kullanması onu halka daha yakınlaştırarak Yunus’a ayrı bir özellik katmaktadır. Bu yüzden Yunus tek değil çok yönlü bir karaktere sahip olarak ön plana çıkmaktadır. (Yılmaz, 2013).

Yunus Emre, Anadolu’da Tekke edebiyatının en güçlü temsilcisi olarak kabul edilmektedir. Dili en sade biçimde kullanan Yunus’un eserlerinin etkisi de göz önüne çıkmaktadır. Yunus sanat ve sanatkarlık endişesi ile kendisini hiçbir zaman meşgul etmemiştir. Fakat ruhunu, coşkularını, isteklerini, esinlenmelerini söylemiştir. Tüm evrene yararlı olmak düşüncesiyle Türkçe’nin sadeliğini benimsemiştir. (Özköse, 2016). Yunus Emre’nin en iyi bilinen eserleri “Risâletü’n-nushiyye ve Divan”dır.

Yunus Emre’nin insanoğluna barış çağrısında ve birlikte kardeşçe yaşamının önemini vurgulayan sözlerinin olduğu da bilinmektedir. Bu sözlerle ve düşünceleriyle aslında tek bir hedefi olduğu bilinmektedir. Bu hedef; Tüm insanlık adına barış çağrısında bulunarak herkesi ortak paydada toplamak istemesidir.

Yunus Emre’nin barış çağrısında bulunan birkaç sözü şöyledir:

- Söz kılar kaygıları şad, söz kılar bilişleri yad
Eğer horluk eğer izzet her kişiye sözden gelir

- Benlik davasını bırak, muhabbetten olma ırak, sevgi ile dolsun yürek, hoşgörülü olmaya bak...
- Gelin tanış olalım
İşi kolay kılalım
Sevelim sevillelim
Dünyaya kimse kalmaz
- Dünya yalan kardeşim, dünya yalan! Var mı yalan dünyada bakî kalan. Mal da yalan, mülk de yalan. Var biraz da sen oyalan.

Yunus Emre'nin doğumuyla ilgili netlik kazanamayan bilgiler ölümüyle de yine bir netlik kazanamamıştır. Bu yüzden de asıl mezarının nerede olduğu bilinmemektedir.

Yunus Emre Türbeleri

Anadolu tasavvufçularından biri olan büyük halk aşığı Yunus Emre'nin coğrafyamızda birçok türbesi olduğu göze çarpmaktadır. Aslında türbe olarak bilinen yerler daha çok makam olarak adlandırılmaktadır. Anadolu coğrafyamıza baktığımızda Yunus Emre'nin asıl türbesi Eskişehir'deki Milhaçık ilçesine bağlı olan Sarıköy'de olduğu ve halk arasında da burada doğduğuna inanılmaktadır. Bu sebepten dolayı Halk Aşığı Yunus'un diğer yerlerdeki türbeleri makam olarak görülmektedir.

Türk dünyası açısından baktığımızda Azerbaycan'ın Gâh bölgesinde de türbe değil ama bir makamı olduğu o bilinmektedir. Demek ki bu büyük halk aşığı zamanında Azerbaycan'ı da şereflendirerek oradaki insanlara da düşünce yapısını yaymaya çalıştığını kanıtlamaktadır.

Yunus Emre'den bahseden birçok kaynaktan toplanılan ve Yunus Emre araştırmalarıyla tanınmış olan Mustafa Tatçı'nın da kaydettiği şekliyle 15'in üzerinde türbe/makam yer almaktadır.

Eskişehir (Mihalıççık, Sarıköy, köyün şimdiki adı Yunus Emre), Karaman (Kirişçi Baba veya Yunus Emre Camii), Kırşehir (Niğde Ortaköy ile Kırşehir arasında), Bursa (Emir Sultan'a giden yol üzerinde Şibli mevki Sadi Tekkesi), Ordu (Ünye), Manisa (Kula ile Salihli arasında Emre Sultan Köyü'nde Taptuk Türbesi ve Yunus Mezarı), Erzurum (Palandöken Dağı Tuzcu/Dutçu Köyü Taptuk ve Yunus Emre Mezarı), Isparta (Keçiborlu, Uluborlu Eğirdir), Afyon (Döğer Köyü Emre Sultan Mezarı ve Sandıklı Yeniçay köyü), Sivas, İzmir (Tire Yunus Emre Camii), Aksaray (Tapduk Köyü'nde Tapduk ve Yunus'a ait iki mezar), Tokat, bugünkü Yunanistan'da olan Limni adası ve Kuzey Azerbaycan'ın Gah bölgesi (Yunus Emre ve şeyhi Taptuk Emre adına iki türbe) bilinen ve literatüre geçen yerler arasındadır (Oğuz, 2011). Bu mezarların birçoğu Taptuk Emre ve Yunus Emre'nin ortak mekânı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türk Dünyası

Turizm derinden incelendiğinde farklı kültürlerin oluşumu olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Bu farklı kültürler zaman içerisinde etkileşim içerisinde bulunarak insanlar arasındaki, aynı bölgedeki ülkeler arasındaki kültürel etkileşimi de sağlamaktadır.

Başka bir bakış açısıyla turizm, kültürel yabancılaşma ile özgün değerlerinden, gelenek ve göreneklerinden, inancından soğuyan yani benliğini yitiren kişinin manevi boşluğunu gidermesi, aslına yönelmesi, dolayısıyla kültürel dönüşümü tersine çevirmesi bakımından bir fırsat konumundadır (Bulut ve Gülcan,2018).

Kültür unsuru Türk dünyasının herhangi bir yöresinde oluşan ve zaman içerisinde gittikçe sahiplenilerek ülke genelinde yaygınlaşırken, ülkenin bütünlüğünde de coğrafya yakınlığı bulunan diğer Türk ülkelerine ya da Türkçenin dillendiği bölge ülkelerini de etkilemektedir. Böylelikle meydana çıkan ve hızla yayılan paydaş kültür öğeleri Türk kültür dünyasının oluşumunu sağlamaktadır. Farklı lehçe, şive ve ağızlar kullanılsa bile ortak bir dil (Türkçe), kullanıldığı çevrelere ve ülkelere göre farklılaşsa da ortak nitelikler barındıran töre, gelenek ve görenekler; din ve ahlâk anlayışları, kabuller ve inanışlar; törenler ve davranışlar, üretim ve tüketim şekilleri, sanat ve edebiyat, tarih bilinci ve birlikte hayat sürme kültürü gibi değerler birliğinden meydana gelmiştir. Bu birlikten Türk kültür dünyası, Türk dünyası kültürünü doğurmuştur (Durbilmez, 2017).

Türk Milleti tarafından oluşturulan sözlü kültür ve edebiyat kaynaklı bu ortak kültür, Türk millî kültürünün de temelini sağlamaktadır. Bu temeli yaşatmak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenerek her yıl Türk dünyası kültür başkenti seçilmektedir. Aslında Türk dünyası kültür başkentleri 2010 yılında alınan bir karar ile seçilmesi ön görülmüştür. Bu karardan sonra ilk Türk dünyası kültür başkenti 2012’de seçilmiştir. Diğer yıllara ait Türk dünyası kültür başkentleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Türk Dünyası Kültür Başkentleri Sıralaması

Yıl	Şehir	Ülke/Bölge
2012	Nur-Sultan	Kazakistan
2013	Eskişehir	Türkiye
2014	Kazan	Tataristan
2015	Merv	Türkmenistan
2016	Şeki	Azerbaycan
2017	Türkistan	Kazakistan
2018	Kastamonu	Türkiye
2019	Oş	Kırgızistan
2020	Hive	Özbekistan
2022	Bursa	Türkiye

(Kaynakça: https://tr.wikipedia.org/wiki/Türk_Dünyası_Kültür_Başkenti)

Tabloya bakıldığında 2021 Türk dünyası kültür başkentinin olmadığı görülmektedir. 2021’de bir seçim yapılmamıştır. Bunun sebebine bakıldığında 2020 yılında seçilen Türk dünyası kültür başkenti Hive ’nin pandemi nedeniyle kendi yılında kutlanamadığı için 2021 yılında kutlanmasından dolayı tekrardan bir seçim yapılmamıştır.

Türkiye’den Türk dünyası kültür başkentlerine bakıldığında karşımıza üç şehir çıkmaktadır. Bunlar; Eskişehir, Kastamonu ve Bursa’dır. 2013 için yapılan seçimde Eskişehir aday olarak gösterilmiş ve daha sonrasında 2013 yılı Türk dünyası kültür başkenti Eskişehir olarak ilan edilmiştir. Bu unvan Eskişehir’in turizm faaliyetlerinin hızlı bir şekilde artmasına imkân sağlamıştır. 2018 yılına bakıldığında başkent seçimine

aday olarak Kastamonu ön plana çıkmıştır. Türk dünyası kültür başkenti seçilen Kastamonu ili için çeşitli faaliyetler ve tanıtım amaçlı planlar planlanmıştır. Başkentliğe seçilen Kastamonu'nun turizm açısından daha da tanınır bir hale gelerek bölgenin canlanmasına ve turizm potansiyelinin yükselmesine olumlu yönde katkı sağlamıştır.

Kastamonu

Kastamonu kültürü geniş bir tarihe sahip olmakla beraber ilk çağlardan günümüze kadar ulaşan her uygarlıktan, beyliklerden aldığı kültürlerle yoğurulmuştur. Her kültür birbirinin içinde kaynaşarak tüm devirlerden toplanan bir kültür mirası oluşturmuş ve günümüze kadar ulaşmıştır (Avcı, 2019).

Anadolu'nun çeşitli uygarlıklarına ev sahipliği yapan şehrin nesilden nesile aktarılan kültürüyle, tarihi yapılarıyla ve önemli şahsiyetleriyle birlikte kültürel miraslarını da koruyarak bu günlere geldiği görülmektedir.

Kültürel mirasın somut olmayan başka kısmı da toplum içindeki sosyo-kültürde hala daha Türk kültürünün geçmiş dönemlerden devam eden kültürlerin bu zamana kadar ulaştığı ortaya çıkmaktadır (Avcı, 2019). Otacı kültürü, Hamam kültürü, Kahve kültürü, Yayla kültürü, Dokumacılık kültürü, Urgancılık kültürü, Beslenme kültürü ve Kastamonu halkının muhafazakâr toplum yapısına sahip olmasından dolayı tasavvuf kültürü olarak karşımıza çıkmaktadır (Avcı, 2019).

Turizm imkânları ve çeşitliliği yönüyle oldukça zengin olduğu görülen Kastamonu'nun tarihi boyunca birden fazla medeniyete ev sahipliği yapması ve bu medeniyetlere ait birçok eseri bünyesinde barındırmasıyla tanınmaktadır. Kastamonu'da bulunan höyükler, tümülüsler, camiler, medreseler, hanlar, hamamlar, külliyeler, imaretler, gibi pek çok tarihi ve kültürel eserler bu şehre olan yoğun ilgiyi de gün yüzüne ulaşmasını sağlamıştır. "Evliyalar Şehri" olarak da bilinen şehir; birçok alim ve evliyanın yaşadığı türbe ve mezarların burada yer almasıyla daha çok önemli bir konuma gelmiştir (İbret ve diğerleri, 2015).

Kastamonu'da bulunan Şeyh Şaban-ı Veli Hazretlerinin Anadolu'nun dört manevi direğinden biri olmasının da bu şehre büyük katkı sağladığı dile getirilmektedir. Hacı Bektaş-ı Veli, Hz. Mevlâna ve Hacı Bayram Veli Anadolu'nun diğer manevi önderleri olarak bilinmektedir. Kastamonu'da Şeyh Şaban-ı Veli külliyesi dışında beş tane daha külliye yer almaktadır. İsmailbey Külliyesi, Yakupağa Külliyesi, Yılanlı Külliyesi, Nasurullah Külliyesi ve Benli Sultan Külliyesi bu külliyelerdendir. İnanç ve kültür olarak zengin bir il olan Kastamonu'nun daha birçok tarihi yapıları da olduğu belirtilmektedir (Tan ve Yıldırım, 2019).

Turizm açısından incelendiğinde ise Kastamonu Türk dünyası içerisinde de önemli bir yere sahiptir. Kastamonu şehri 2018 yılında Türk dünyası kültür başkenti seçilerek çeşitli etkinliklerle bu unvanı kutlamıştır. Bu unvan ile turizm açısından da kendini tanıtıma açan şehir turistik açıdan önemli bir konuma gelmiştir. Türk dünyasından çeşitli öğrencilerinde Kastamonu Üniversitesinde öğrenim görmesi de bu açıdan etkili olmuştur.

Yöntem

Çalışmada yöntem olarak nicel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Nicel yöntemler ile gerçeğe ilişkin olarak genelde miktar belirten sayısal veriler toplanmakta, bunlara dayalı karşılaştırmalar yapılmakta, aralarındaki farklılıkların anlamlı olup olmadığı incelenmiştir (Şimşek, 2012, s.100).

Veri toplama yöntemi olarak da nicel araştırma yöntemi olan anket tekniği tercih edilmiştir. Bu çalışmada, Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri örneklem olarak seçilmiştir.

Çalışmada turizm fakültesinde okuyan Türk dünyasından da içinde bulunan 280 öğrenciye anket tekniği uygulanmıştır. Anketler öğrenciler ile yüz yüze yapılmıştır. Anketlerin hepsi birebir gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Hipotezler

H₁: "Yunus Emre'nin doğduğu yer Horasan'dır" ifadesiyle yaş arasında bir ilişki bulunmaktadır.

H₂: "Ey dost! Derdin ne olursa olsun umudun her zaman Allah olsun" sözü Yunus Emre'ye aittir ifadesinin bilinmesi cinsiyet ile ilişkilendirilebilir.

H₃: Makalat adlı eser Yunus Emre'ye aittir sözü ile eğitim arasında ilişki bulunmamaktadır.

Bulgular

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Frekans Analizi

Yaş	Frekans	%	Medeni durum	Frekans	%
18-24	236	84.3	Bekar	268	95.7
25-30	37	13.2	Evli	12	4.3
31-44	5	1.8	Eğitim Durumu	Frekans	%
45-54	1	.4	Önlisans	1	.4
55-64	1	.4	Lisans	256	91.4
Cinsiyet	Frekans	%	Yüksek lisans	19	6.8
Kadın	144	51.4	Doktora	4	1.4
Erkek	136	48.6	Meslek	Frekans	%
			Öğrenci	275	98.2
			Akademisyen	5	1.8

Katılımcıların yaş grupları analiz edildiğinde 280 katılımcıdan; 236 katılımcı 18-24 yaş aralığında, 37 katılımcı 25-30 yaş aralığında, 5 katılımcı 31-44 yaş aralığında, 1 katılımcı 45-54 yaş aralığında ve 1 katılımcı 55-64 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Çalışmaya katılan toplam 280 katılımcı bulunmaktadır. Bu kadın katılımcıların sayısı 144 iken erkek katılımcıların sayısı 136 olarak analiz edilmiştir.

Bu çalışmadan elde edilen analize göre katılımcılardan 268 kişinin bekar olduğu tespit edilmiş ve geri kalan 12 kişinin de evli olduğu analiz edilerek 280 katılımcıya ulaşılmıştır.

Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde; 1 katılımcı önlisans düzeyinde, 256 katılımcı lisans düzeyinde, 19 yüksek lisans düzeyinde ve 4 doktora düzeyinde eğitim alan toplam 280 katılımcı bulunmaktadır.

Ankete katılan katılımcıların mesleklerine yönelik bulgulara bakıldığında 280 katılımcıdan; 275 katılımcı öğrenci, 5 katılımcının ise akademisyen olduğu görülmektedir.

Güvenirlilik Analizi

Tablo 3. Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.800	15

Bir ölçeği oluşturan maddelerin birbirleriyle olan ilişkilerini hesaplayarak iç tutarlılığı ne kadar sağladığımızı ölçmemize yaramaktadır. Buna göre elde edilen sonuçlara göre bu çalışmanın güvenirlik oranı %80 çıkmıştır.

Faktör Analizi

Tablo 4. KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin örnekleme yeterliliğinin ölçüsü.		,720
Bartlett's küresellik testi	Yaklaşık ki-kare	1048,466
	df	105
	Sig.	,000

Faktör analizi kapsamında Bartlett testi sonucu 105 ve sig. Değeri 0,000 düzeyi ile Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem değeri ,720 olarak çıkmıştır. Faktör analizinde değişkenler arasında yüksek korelasyon ilişkisi aranmaktadır. Değişkenler arasındaki korelasyon azaldıkça faktör analizinin sonuçlarına olan güven de azalmaktadır. Sig. = 0,000 < 0,05 olduğundan Bartlett testi sonucu anlamlıdır.

Dolayısıyla değişkenler arasında yüksek korelasyon mevcuttur ve veriler çoklu normal dağılımdan gelmiştir. KMO testinden elde edilen değere bakıldığında değer, 1'e yaklaştıkça mükemmel kabul edilirken 0,50'nin altına indiğinde ise kabul edilmemektedir (Kalaycı, 2008). Araştırmada KMO değeri 0,720 çıkmıştır. Dolayısıyla bu araştırmada örneklem bütünlüğü yeterlidir. Bu anket faktör analizi yapılmaya uygundur.

Anova Testi

Varyansların Homojenliği Testi

Tablo 5. Yunus Emre'nin doğduğu yer Horasan'dır

Levene İstatistiği	df1	df2	Sig.
1.766 ^a	2	275	.173

İlk bakılması gereken yer varyanslığın homojenliğidir. Homojenlik testinde sig. değeri 0,05'ten büyük olduğu için varyans homojendir.

Anova

Tablo 6. Yunus Emre'nin doğduğu yer Horasan'dır

	Karelerin Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Sig.
Gruplar Arasında	3.121	4	.780	.596	.666
Gruplar İçerisinde	359.964	275	1.309		
Toplam	363.086	279			

Bu değer 0.05'ten büyük sig. Değeri ,666 çıktığı için bu uyum gerçekleştirilemez demektir. Yani yaşın bu ifadeye uyarlanması katkısız demektir. Bu analiz yaş ile "Yunus Emre'nin doğduğu yer Horasan'dır" ifadesiyle arasını ilişkilendirebileceğimizi göstermemektedir.

H₁: "Yunus Emre'nin doğduğu yer Horasan'dır" ifadesiyle yaş arasında bir ilişki bulunmaktadır.

Yapılan anova analizi sonucunda sigma değerinin ,666 çıkması ve 005'ten büyük olması nedeniyle bu hipotez kabul edilememektedir. "Yunus Emre'nin doğduğu yer Horasan'dır" ifadesiyle yaş arasında bir ilişki bulunamaz ve hipotez reddedilmektedir.

Varyansların Homojenliği Testi

Tablo 7. "Ey dost! Derdin ne olursa olsun umudun her zaman Allah olsun" sözü Yunus Emre'ye aittir

Levene İstatistiği	df1	df2	Sig.
.469	1	278	.494

İlk bakılması gereken yer varyanslığın homojenliğidir. Homojenlik testinde sig değeri 0.05'ten büyük olduğu için varyans homojendir.

Anova

Tablo 8. "Ey dost! Derdin ne olursa olsun umudun her zaman Allah olsun" sözü Yunus Emre'ye aittir

	Karelerin Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Sig.
Gruplar Arasında	1.389	1	1.389	1.157	.283
Gruplar İçerisinde	333.754	278	1.201		
Toplam	335.143	279			

Bu değer 0.05'ten büyük sig. Değeri ,283 çıktığı için bu model saçma demektir. Yani cinsiyetin bu ifadeye uyarlanması katkısız demektir. Bu analiz cinsiyet ile "Ey dost! Derdin ne olursa olsun umudun her zaman Allah olsun" sözü Yunus Emre'ye aittir ifadesiyle arasını ilişkilendirebileceğimizi göstermemektedir.

H₂: "Ey dost! Derdin ne olursa olsun umudun her zaman Allah olsun" sözü Yunus Emre'ye aittir ifadesinin bilinmesi cinsiyet ile ilişkilendirilebilir.

Anova testine göre sigma değeri ,283 çıkan bu ifade 005'ten büyük olduğu için bu hipotez kabul edilmemektedir. "Ey dost! Derdin ne olursa olsun umudun her zaman Allah olsun" sözü Yunus Emre'ye aittir ifadesiyle cinsiyeti ilişkilendirmek mümkün olmadığı için hipotez reddedilmektedir.

Varyansların Homojenliği Testi

Tablo 9. Makalat adlı eser Yunus Emre'ye aittir

Levene İstatistiği	df1	df2	Sig.
.859 ^a	2	276	.425

İlk bakılması gereken yer varyanslığın homojenliğidir. Homojenlik testinde sig değeri 0,05'ten büyük olduğu için varyans homojendir.

Anova

Tablo 10. Makalat adlı eser Yunus Emre'ye aittir

	Karelerin Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Sig.
Gruplar	27.341	3	9.114	5.028	.002
Arasında	500.227	276	1.812		
Gruplar İçerisinde	527.568	279			
Toplam					

Burada önemli olan sig. Değer bu değer 0.05'ten küçük olduğundan kurduğumuz ifadeyle eğitim arasında anlamlı bir uyum sağlanmıştır. Bu analiz eğitim ile makalat adlı eser Yunus Emre'ye aittir yorumuyla arasını ilişkilendirebileceğimizi göstermektedir.

H₃: Makalat adlı eser Yunus Emre'ye aittir sözü ile eğitim arasında ilişki bulunmamaktadır. Bu hipotez yapılan analiz sonucunda kabul edilmektedir. Bu yüzden de makalat adlı eser Yunus Emre'ye aittir ifadesi eğitim ile ilişkilendirilebilmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışmanın kapsamında Yunus Emre'nin Türk dünyası gençliğinin üzerinde bilinirliği incelenmiş olup aslında demografik özelliklerin de bu bilinirliğe katkısının olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sebeple ki gençlerin bir kısmının Yunus Emre'yi ve eserlerini, türbelerini bildiği gözlemlenirken araştırmaya katılan bir kısmında bilmediği ya da kararsız olup aslında bildiklerinin de doğru olup olmadıklarından emin bir şekilde bilgi sahibi olmadıkları saptanmıştır.

Gençlere aslında bu bilgilerin öğretildiği aşikârdır. Ama bu bilgiler doğrultusunda tasavvuf önderlerinin unutulması da acımasız bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Yunus Emre gibi birçok tasavvuf önderi, gençler arasında yavaş yavaş unutulmaya başlamıştır. Oysaki birçok türbesi/makamı bulunan Yunus Emre inanç turizmi kapsamında gençlere tanıtılarak hem bilgilerin taze kalması sağlanabilir hem de turizm açısından da canlılık getirilmesiyle bambaşka bir boyuta aktarım sağlanabilir.

Tasavvufi düşünce yapısıyla da ön plana çıkan Yunus Emre, sevgi ve barış dilini savunmaktadır. Nefretten ve şiddetten uzak durulmasını savunan değerli mutasavvıf,

Anadolu'da bütün gittiği yerlerde birlik olmayı, huzur içinde yaşamayı öğütlemiştir. Kardeşlik ilkesi içerisinde bütün insanların birbirlerini sevmesini ve saygı göstermesini öğütleyerek bu düşünceleriyle günümüze kadar ulaşmıştır.

Yunus Emre aslında sadece sözleriyle ve eserleriyle değil Türkçeyi sade bir dil olarak kullanışıyla da ön plana çıktığı görülmektedir. Aslında istese o zamanlarda Türkçeyi değil Arapça ya da Farsçayı da tercih edebilecek olan mutasavvıf, o dillere bulaşmayarak sadelikten yana olmuştur. Türkçeyi sade bir biçimde kullanması gerçekte onun özüne nasıl sahip çıktığını ortaya koymaktadır. Bu özelliğiyle de gençlerin örnek alacağı değerli bir kişilik olarak hayatını devam ettirmiştir.

Şimdiki gençlere bakıldığında kendi dillerinden daha çok farklı dillere özendikleri ortaya çıkmaktadır. Aslında bu birazda kültür yozlaşmasına yol açmaktadır. Daha çok gençlerin anadillerinden uzaklaşarak yabancı kelimeleri kullanması Türkçeyi çıkmaza sokmaktadır. Bu sebeple Türkçeyi benimseyen, özünü unutmayan Yunus Emre gibi mutasavvıfların gençlere daha çok tanıtılarak özlerinin hatırlatılması gün yüzüne ışıktutacağını ortaya koymaktadır.

İnanç turizmi kapsamında da önemli bir mevkiye bulunan Yunus Emre'nin değerleri daha çok orta yaşlı kesim tarafından rağbet görmektedir. Genç kesimde ise sadece bilinirlik boyutunda kalmıştır. Böyle değerli bir şahsiyetin Türk dünyasındaki yerinin de kıymeti ön plana çıkmıştır.

Türk dünyasında önemli bir konuma sahip olan ve bu coğrafyalarda yaşamış, gezmiş görmüş ve aldığı ilim irfanı öğretme doğrultusunda burada yaşayan halka kardeşlik, barış ve saygıyı aşılama çalışmıştır. Yunus Emre'nin her dönemde sevilen bir halk aşığı olduğu da ortaya çıkmaktadır. Anadolu'nun birçok yerinde sözleriyle bilinen ve gençlere de bıraktığı eserleriyle birlikte yol gösterici olmaktadır. Yunus Emre açısından 2021 yılının önemine bakıldığında Yunus Emre'nin vefatının 700. Yıl Dönümü" UNESCO'nun anma programına ve kutlama yıl dönümleri arasına girmesiyle Türkiye'de 2021 yılı "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" olarak ilan etmiştir.

UNESCO'nun bu kıymetli halk aşığını anma programına alması da ülkemizde turizm açısından önem taşımaktadır. Böylelikle Türk dünyasından olan değerli mutasavvıflar tanınmış olacak ve inanç turizmi açısından da gezip görülerek ülkemiz turizmine hareketlilik katmış olacaktır. Olaya başka bir boyutla bakıldığında da gençlerimizde bu hareketliliğe duyarsız kalmayarak onların da bu turizm aktivitelerine katılımları sağlanmış olacaktır.

2021 yılı bir tek UNESCO tarafından önemli bir yıl değil Türkiye açısından da önemli bir yıl olarak ön plana çıkmaktadır. Türkiye'de bu yılı "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" olarak ilan etmiş ve farklı faaliyetlerle bu yılın ön plana çıkarılması ön görülmüştür.

Bu çalışmanın odağında ortaya çıkan öneriler ise şöyledir:

1.Gençlere Yunus Emre ve diğer mutasavvıflar olmak üzere inanç turizmi kapsamında geziler düzenlenmelidir.

2.Öğrenim hayatlarında da bu değerli tasavvufi düşünörlere yeterince zaman ayrılarak öğretilmesi sağlanmalıdır.

3.Yunus Emre'nin türbelerinin veya makamlarının bulunduğu yerlerinin tanıtımı yapılmalıdır.

4.Gençlerin bilgilerinin daha taze kalması ve unutulmaması için gezici tanıtım araçları ile iş birliği sağlanarak hayatlarıyla ilgili kısa tanıtımlar yapılmalıdır.

5.Reklam afişleri düzenlenerek şehirlerin veya gençlerin en çok vakit geçirdikleri yerlere asılmalıdır.

6.Türk dünyası ülkeleri arasında iş birliği sağlanarak Yunus Emre'nin tanıtılması hakkında toplantılar, seminerler ve paneller gerçekleştirilmelidir.

7.Üniverstelerin turizm fakültelerinde bulunan öğrencilerden inanç turizmi kapsamında tanıtımı ve gelişimi hakkında bilgilendirmeler yapan bir topluluk kurulmalıdır. Böylelikle unutulmaya yüz tutmuş tasavvuf önderleri hatırlatılmalıdır.

Kaynakça

- Avcı, M. (2019). Vuslatının 450 Yıl Dönümünde Hz. Pir Şey Sabani Veli Yılı 2019.
- Bars, M. E., & Irmak, Y. (2019). Tasavvuf ve Halk İnancı Işığında Yunus Emre'de Toprak İmgesi. *Journal of Social Sciences Institute/Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18).
- Bulut, Y., & Gülcan, B. (2018). Kültürel Yabancılaşmaya Bağlı Otantiklik Arayışına Türk Dünyası Turizmi Cephesinden Bakış. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4).
- Durbilmez, B. (2017). *Türk dünyası kültürü*. Ötüken Neşriyat.
- Eykay, İ., Dalgın, T., & Çeken, H. (2015). İnanç Turizmi Potansiyeli Açısından Antakya'nın Değerlendirilmesi. *Journal Of Life Economics*, 2(2), 59-74.
- İbret, Ü., Aydınöz, D., & Uğurlu, M. (2015). Kastamonu şehrinde kültür ve inanç turizmi. *Marmara coğrafya dergisi*, (32), 239-269.
- Kalaycı, Ş. (2010). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara: Öz Baran Ofset, Asil Yayın Dağıtım.
- Karagöz, B., & Şeref, İ. (2019). Yunus Emre ile ilgili araştırmaların bibliyometrik analizi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(27), 123-141.
- Kavak, A. (2017). Hoca Ahmed Yesevî ve Yunus Emre'nin Türklerin Tasavvufî Kültürüne Katkıları. *Universal Journal Of Theology*, 2(2), 133-142.
- Oğuz, M. Ö. (2011). Çok mekânlı ve/veya çok mezarlı anlatı kahramanları: Yunus Emre. *Milli Folklor Dergisi*, 12(91), 5-11.
- Özköse, K. (2016). Anadolu Tasavvuf Önderleri (2. bs.). İstanbul: Mavi Yayıncılık.
- Sargın, S. (2006). Yalvaç'ta İnanç Turizmi. *Fırat Üniversitesi Toplumsal Bilimler Dergisi*, 16(2), 1-18.
- Sevgi, A. (2012). Yunus Emre'de insan sevgisinin evrensel olarak doğrultusunda. *Türk Araştırmaları (Elektronik)*, 7 (1), 99-103.
- Şimşek, A. (2012), Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını NO: 2653, Açık öğretim Fakültesi Yayını NO: 1619, s.97.
- Tan, F. Z., & Yıldırım, C. (2019). İnanç Turizmi: Kastamonu İli Turizm Alt Yapısına Katkısı. *Uluslararası Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 83-91.
- Yetim, F. (2005). Yunus Emre'nin Kabri ile İlgili Görüşler Üzerine. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1).
- Yılmaz, Ö. (2013). Zaman ve Mekânı Aşan Söylemleriyle Yunus Emre'de İnsan Anlayışı. *Journal of Social Sciences Eskişehir Osmangazi University/Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.

İnternet Kaynakları

<https://islamansiklopedisi.org.tr/yunus-emre> Erişim Tarihi:03.02.2021

https://tr.wikipedia.org/wiki/Türk_Dünyası_Kültür_Başkenti Erişim Tarihi:11.03.2021

<https://www.turkyurdu.com.tr/yazar-yazi.php?id=1136> Erişim Tarihi:19.032021

<https://www.sozadresi.com/yunus-emre-sozleri/> Erişim Tarihi:09.04.2021

<https://www.neoldu.com/yunus-emrenin-en-guzel-siirleri-sozleri-9423h.htm> Erişim Tarihi:22.05.2021